

עת"א 29166/12/15 - מוסא אלזין, נגד הממונה על עבודות שירות - מפקדת גוש צפון, מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"א 29166-12-15 אלזין(אסיר) נ' הממונה על עבודות שירות - מפקדת גוש צפון ואח'

בפני	כבוד השופט יוסף בן-חמו
העותר	מוסא אלזין,
נגד	
המשיבים	1. הממונה על עבודות שירות - מפקדת גוש צפון 2. מדינת ישראל

החלטה

לפני עתירה כנגד החלטת המשיב שהחליט ביום 25/11/15, מתוקף סמכות מנהלית שהוקנתה לו בסעיף 51ט(א) לחוק העונשין, התשל"ז - 1977, על הפסקה מנהלית של עבודות השירות שהושתו על העותר במסגרת גזר דין פלילי (תעבורה).

נימוקי העתירה :

העותר נדון לעונש מאסר של 6 חודשים שירוצו בעבודות שירות החל מיום 17/6/15. בשל נישואיו, ביקש העותר לדחות את תחילת ריצוי העונש. סוכם בינו לבין המשיב כי תחילת ביצוע עבודות השירות יהיה ביום 20/8/15.

העותר התייצב והחל לרצות את עונשו ונקבע לו כי עליו לעשות זאת באור עקיבא - עיר הנמצאת במרחק כ - 40 ק"מ ממקום מגוריו, כאשר ממקום מגוריו אין תחבורה ציבורית סדירה לאור עקיבא.

בנוסף לכך, העותר נמצא בחסרון כיס, אין לו כסף לנסיעות ולכן הוא נאלץ לנסוע בטרמפים. בשל כך הוא איחר להגיע למקום עבודתו ובכל פעם שאיחר נשלח חזרה לביתו, גם אם האיחור הוא של 1/4 שעה בלבד.

העותר נשוי זה מקרוב, צבר חובות בהוצל"פ, מתגורר בשכירות, עוזר לאמו האלמנה וגם לאחותו הגרושה המתגוררת איתם יחד עם ילדיה, ועל כן הוא עובד בלילות כדי לפרנס את עצמו ואת משפחתו. העותר ביקש לעבור למקום עבודה קרוב יותר למקום מגוריו, אך לא נענה. העותר אמנם זומן לשימוע אך לא ניתן לו להשמיע את דברו. החלטת הממונה על עבודות השירות איננה סבירה ויש להתערב בה.

העותר החל בריצוי העונש ביום 23/8/15.

כתב התשובה :

דין העתירה להידחות.

העותר הורשע במסגרת הסדר טיעון בעבירות של נהיגה בזמן פסילה, נהיגה ללא רישיון נהיגה תקף ושימוש ברכב ללא פוליסת ביטוח.

· בגזר הדין (9405-05-13) הפעיל בית המשפט מ.ע.ת לתקופה של 6 חודשים, שנגזר עליו בשל עבירה דומה (1472-09-11). המאסר המותנה הופעל "חופף" כך שבסה"כ נגזרו על העותר 6 חודשי מאסר.

· מקום ביצוע עבודות השירות נקבע על ידי בית המשפט שגזר את דינו והיה עליו להתייצב במקום ריצוי העונש - מועצה דתית באור עקיבא ביום 17/6/15.

· העותר הגיש ביום שהיה אמור להתחיל בריצוי העונש - 17/6/15, בקשה בהולה לדחיית מועד תחילת עבודות השירות. העותר עשה דין לעצמו ולא התייצב לעבודות השירות עוד בטרם ניתנה החלטה בעניינו.

· המפקח על ביצוע עבודות השירות יצר קשר עם העותר ושוחח איתו ביום 18/6/15, הסביר לו שכל עוד אין החלטה של בית המשפט עליו להתייצב לביצוע העבודות. המפקח הורה לו להתייצב ביום 21/6/15.

· העותר התעלם מהוראת המפקח על עבודות השירות ולא התייצב. ניסיונות המפקח ליצור עמו קשר ולאחריו, במשך חודשים ימים, לא צלחו.

· ביום 22/7/15 נשלחה לעותר הזמנה לשיחת בירור ליום 5/8/15. העותר קיבל את ההזמנה אך לא התייצב לשיחת הבירור.

· בסופו של דבר התייצב העותר ביום 20/8/15. נערכה עמו שיחת בירור במהלכה מסר : **"אני רוצה להתחתן, אני מצטער לא הייתי בסדר"**

באותו מועד נערך לעותר ראיון קליטה והצבה. נמסר לו כי הוצב במשטרת "זכרון" והובהר לו כי אם לא יתייצב במקום העבודה שנקבע לו, יופקעו עבודות השירות. העותר קיבל זימון לשימוע ליום 12/10/15.

· העותר התייצב לתחילת עבודות השירות ביום 23/8/15, הוא הועבר מס' מעסיקים בשל תפקודו הלקוי, למרות זאת, ניתנה לו הזדמנות להמשיך בעבודות השירות ומועד השימוע נדחה ליום 23/11/15.

· העותר לא ניצל את ההזדמנויות הרבות שניתנו לו, וביום 1/11/15 הפסיק לחלוטין להתייצב למקום העבודה מבלי לדווח על כך ומבלי לקבל אישור על כך. העותר זומן לשיחת בירור נוספת.

· ביום 11/11/15 נערכה לעותר שיחת בירור במהלכה "הוזהר בחומרה רבה" וניתנה לו תזכורת להתייצב לשימוע שנערך ביום 23/11/15.

· ביום 12/11/15 זומן העותר לשיחת בירור נוספת לאחר שעלה חשד כי הוא משתמש בסמים ולאחר שהמעסיק

האחרון סירב לקבלו.

- העותר לא התייצב לשיחת הבירור אליה זומן וגם לא בשני מועדים נוספים אליהם זומן.
- ביום 18/11/15 התייצב העותר לשיחת בירור. טען כי סבל מכאבי שיניים וזו הסיבה לאי התייצבותו לשיחות הבירור אליהן הוזמן. העותר הוזהר שוב. ניתנה לו תזכורת בדבר השימוע הקבוע לו ליום 23/11/15 והוא הועבר למקום עבודה אחר - מוסד "מאיר פנים" באור עקיבא.
- העותר לא התייצב לשימוע שנקבע לו ועל כן נערך לו שימוע שלא בפניו. עורך השימוע קבע כי:
 - העותר לא התייצב לתחילת ריצוי העונש במועד שנקבע לו.
 - לאחר שהתייצב לא הגיע באופן סדיר לעבודה ונעדר היעדרויות רבות ותכופות ללא אישור.
 - ניתנו לו מס' הזדמנות במס' שיחות בירור עמו, אך הוא לא ניצל את ההזדמנויות שניתנו לו, למרות שהוצב ב - 3 מקומות עבודה.
- לפיכך, המליץ עורך השימוע על הפסקת העבודות המנהליות.
- ביום 25/11/15 החליט הממונה על הפסקת העבודות, לאחר שקבע שנתקיימו מס' עילות המצדיקות החלטה להפסקה מנהלית של עבודות השירות.
- ביום 26/11/15 נשלחה אל העותר הודעה על הפסקת עבודות השירות ונמסר לו שעליו להתייצב לריצוי מאסרו ביום 27/12/15.
- לא נפל פגם בהחלטת הממונה. העותר איננו ירא מפני החוק ונוטה לזלזל במערכת בתי המשפט. לפיכך, דין העתירה להידחות.

דין:

סעיף 51(ט) לחוק העונשין מסמך את נציב שב"ס או קצין שהוסמך לכך, לאחר שניתנה לעותר הזדמנות לטעון את טענותיו, להפסיק את עבודתו של עובד השירות ולהורות שירצה את עונשו או יתרת עונשו בבית הסוהר, לפי העניין, אם ראה כי מתקיים בעובד אחד מאלה:

1. לא התייצב לתחילת ריצוי עבודת השירות או נעדר מהעבודה ללא אישור הממונה, רכז עבודות השירות, המפקח או רופא.
2. הוא איננו מבצע כראוי את המשימות שהוטלו עליו או שהתנהגותו בעבודה אינה מניחה את הדעת.
3. הפר תנאי מתנאי עבודת השירות שקבע בית המשפט לפי סעיף 51ב(ג).

4. לא ציית להוראה של הממונה, של רכז עבודות השירות, של המפקח או לא קיים חובה המוטלת עליו לפי סימן זה.

5. ...

6. ...

לאחר בחינת טענות העותר לא מצאתי שיש בהן כדי להביא לביטול ההחלטה המנהלית.

טענתו של העותר לפיה "סוכם בינו לבין המשיב כי תחילת עבודות השירות תהיה ביום 20/8/15" (סעיף 2 לעתירה) איננה נכונה ואין לה כל בסיס, כפי שיפורט להלן. לא היתה כל הסכמה או סיכום כנטען, בינו לבין המשיב.

בסעיף 3 טוען העותר כי "ביום 20/8/15 הוא החל לרצות את עונשו בעבודות השירות ונקבע לו כי עליו לעשות זאת באור עקיבא, עיר שנמצאת במרחק של 40 ק"מ ממקום מגוריו..." (סעיף 3 לעתירה). גם טענה זו רחוקה מלהיות מדויקת.

ניתן להבין מטענת העותר כאילו "הופתע" מהצבתו בעבודות שירות באור עקיבא, אולם הצבתו לא

רק שלא היתה הפתעה עבורו, אלא בהסכמתו שניתנה עוד במסגרת גזר הדין.

סעיף 51ב לחוק העונשין קובע בסעיף קטן (2) כי אחד התנאים לכך שעונש מאסר ירוצה בעבודות שירות הוא :

"הנאשם הסכים לשאת עונש המאסר בעבודות שירות, בהתאם לתנאים שנקבעו בחוות דעת הממונה".

בחוות הדעת של הממונה מיום 31/12/14, שהוגשה לתיק הפלילי נרשם:

"3... המועמד מתאים לעבודות שירות.

הנידון הביע הסכמתו לריצוי מאסר בעבודות שירות והוסבר לו תנאי הריצוי.

3.1. השמה לאור בחינת נתוני הנידון ואפשרות העסקתו, הנני ממליץ להציבו

במקום עבודה : מועצה דתית אור עקיבא

כתובת : רח' גלפור אור עקיבא. הנידון יועסק 5 ימים בשבוע 8.5 שעות עבודה

יומיות".

במסגרת גזר הדין שניתן ביום 9/2/15 (סעיף 3 לגזר הדין) הנאשם הוזר מפני הפסקה מנהלית או שיפוטית של עבודות השירות שיביאו לריצוי המאסר בין כותלי הכלא בהתקיים התנאים המפורטים בסעיף 51ט ו/או 51.

יצוין כי בחוות הדעת הראשונה של הממונה נמצא העותר כלא מתאים לביצוע עבודות שירות לאחר שנמצא ממצא חיובי המלמד על כך שהוא משתמש בסמים. לבקשתו, ניתנה לו הזדמנות נוספת להופיע בפני הממונה שהגיש חוות דעת שנייה בה קבע שהוא נמצא מתאים לביצוע עבודות שירות.

בגזר הדין נקבע שעל העותר להתייצב לריצוי עונשו ביום **17/6/15**.

נספח ב' לכתב התשובה מתעד שיחה שנערכה עם העותר ביום 18/6/15, לאחר שהעותר לא התייצב לריצוי עונשו במועד שנקבע בגזר הדין. המפקח על עבודות השירות הסביר לעותר שאין החלטה של בית המשפט לעיכוב ביצוע ועל כן עליו להתייצב לריצוי עונשו. הוא נדרש להתייצב ביום **21/6/15**.

מהנספחים הנוספים שצורפו עולה כי ביום 22/6/15 נערכה שיחה נוספת עם העותר לאחר שלא התייצב במועד שנדרש.

ביום 28/6/15 נערכה שיחה נוספת עם העותר שלא התייצב. העותר טען שיש החלטה לדחות את מועד תחילת ריצוי העונש בעקבות בקשה שהגיש לבית המשפט לדחיית המועד, אך בירור העלה כי אין כל החלטה כזו. העותר נדרש להתייצב למחרת היום.

העותר לא התייצב וניסיונות לשוחח איתו טלפונית לא נענו.

ביום 14/7/15 ציין המפקח כי עובד השירות לא התייצב, נעשו מס' ניסיונות להשיגו טלפונית אך הוא איננו עונה.

ביום 9/8/15 ציין המפקח כי עובד השירות לא התייצב, "**התקשרתי אליו מס' רב של פעמים ולא עונה לפלאפון. היום ענה, שמע אותי ולא דיבר בפלאפון. לעו"ש החל הליך של הפסקה מנהלית**".

ביום 19/8/15 יצר העותר קשר עם המפקח, טען כי הסיבה לכך שלא התייצב לביצוע עבודות השירות הינה משום שהתחתן שבוע לפני כן והבטיח להתייצב למחרת היום.

הנספחים לתגובה כוללים אישורי מסירה של הזמנת העותר לשיחת בירור בשל אי התייצבותו.

בטופס "שיחת בירור עם עובד שירות" מיום 20/8/15 נרשם:

"(2) פירוט נימוק הזימון: העו"ש היה אמור להתייצב להתחלת עבודה בתאריך

17/6/15, אך לא התייצב.

(3) דברי עובד השירות:

אני רוצה להתחתן, אני מצטער לא הייתי בסדר.

.... (4)

5. החלטה: הובהר לעו"ש חומרת העבירה. כמו כן, העו"ש יוזמן לשימוע -

12/10/15 - שימוע".

העותר חתם על פרוטוקול שיחת הבירור שהכיל את ההודעה על השימוע ואת מועד השימוע.

באותו יום - 20/8/15, נערך עם העותר גם ראיון קליטה והצבה לעבודה. הוצב לעבודה במשטרת זכרון. הוסברו לו הכללים והתנאים החלים עליו. העותר חתם ואישר כי קרא את "הכללים וההנחיות לעובד השירות" והם ברורים לו והוא מסכים ומתחייב לעבוד על פיהם. העותר חתם על טופס ההצבה וכן חתם גם על כל אחד מעמודי המסמך של "כללים והנחיות לעובד השירות".

מועד השימוע שנקבע במקור ליום 12/10/15, נדחה.

בהזמנת העותר לשימוע מיום 8/10/15 נרשם כי ההמלצה להפסיק את עבודות השירות הינה משום שלא התייצב לתחילת ריצוי עונשו, איננו מבצע כראוי את המשימות שהוטלו עליו או שהתנהגותו בעבודה אינה מניחה את הדעת ולא ציית להוראות הממונה. לפיכך, זומן העותר לשימוע ליום 23/11/15.

העותר חתם ואישר את קבלת ההזמנה לשימוע.

שיחת בירור נוספת נערכה עם העותר ביום 11/11/15. הוא זומן לשיחה בשל היעדרויות רבות ללא אישור המפקח וללא דיווח וזאת לאחר שניתנו לו מס' הזדמנויות ובכל זאת הוא ממשיך להיעדר מהעבודה.

בתגובה טען העותר כי אין לו איך להגיע לעבודה. הוא היה מגיע עם עובד שירות אחר שאיננו רוצה עוד שהעותר ייסע איתו.

בהחלטה בתום הבירור נרשם:

"העו"ש מוזהר בחומרה רבה שלא יחזור על מעשיו שוב. העו"ש מוזמן לשימוע בתאריך 23/11/15. גם לאחר שהעו"ש יודע שיש לו שימוע מרבה להעדר ולאחר בבוקר. אזהרה ומתן הזדמנות נוספת לחזור לעבודה".
העותר חתם על טופס הבירור.

שיחת בירור שלישית נערכה עם העותר ביום 18/11/15. סיבת הזימון **"סירובו לעבוד במשטרת אום אל פאחם וכן חשד לשימוש בסמים וסירובו של המעסיק לקבלו במקום העבודה"**.

העותר זומן לבירור מידי כדי לבדוק את דברי המעסיק לפיהם הוא נראה בקריז של סמים, אולם

העותר לא התייצב לשני מועדים אליהם זומן, אלא רק למועד השלישי - 18/11/15. ההחלטה בתום הבירור: **"הוזהר בחומרה רבה והועבר לביצוע עבודות ב"מאיר פנים" אור עקיבא החל ממחרת היום"**. גם שם לא מילא אחר הכללים, נעדר ואיחר.

העותר לא התייצב לשימוע שנקבע לו. לפיכך, נערך שימוע בלעדיו והומלץ על הפסקת עבודות השירות.

מפקד המחוז הורה ביום 25/11/15 על הפסקת ריצוי עבודות השירות וקבע כי יתרת ימי המאסר של העותר - 133 ימים, תרוצה בבית הסוהר. החלטת הנציב או מפקד המחוז על הפסקת עבודות השירות דינה כדין צו מאסר לעובד השירות [סעיף 51ט(ד)].

הגשת עתירה מעכבת את ביצוע המאסר עד ליום מתן ההחלטה על ידי בית המשפט [סעיף 51ט(ד)].

אני דוחה את בקשתו של ב"כ העותר שביקש כי בית המשפט יקבע כי יתרת תקופת ממאסר תהיה זהה לימי העבודה (5 ימים בשבוע) שהיה עליו לרצות.

משבטלו עבודות השירות חוזר פסק הדין לתוקפו בניכוי התקופה שריצה ועליו לרצות את יתרת עונשו בבית הסוהר (סעיף 51ט(א) לחוק העונשין).

כפי שנקבע בהלכת "זולנוב" (רע"ב 4982/14) ביצוע המאסר בדרך של עבודות שירות בא חלף מאסר מאחורי סורג ובריח, אך הוא נתפס כמאסר בפועל, הוא בבחינת פריבילגיה שיפוטית ואינו מובן מאליו. הוא נגזר לאחר בדיקת התאמה בעקבות החלטה שיפוטית ועל דרך הכלל - למען תכלית שיקומית, או לעיתים גם בנסיבות חריגות אחרות.

הפרה של תנאי העבודה, לרבות היעדרויות ואיחורים עלולה להביא להמרת העונש למאסר בפועל, בהתאם להוראות סעיף 51ט.

ברע"ב 8430/09 אברג'ל נ' מ"י, נקבע כי נדון אשר התנהלותו מלמדת עליו כי אינו נוטל בשתי ידיו ברצינות ובאחריות את ביצוען של עבודות השירות מסתכן באובדן הפריבילגיה הזו.

מאסר בעבודות שירות איננו "תכנית כבקשתך" - לפי רצונו ואוות נפשו של אדם, ברצותו יבוא למקום העבודה וברצותו ייעדר כעולה על רוחו. הרי הוא מאסר כדת וכדין (רע"ב 11160/07 ביטון נ' מ"י וראה גם רע"ב 1634/13).

העותר הפר ברגל גסה את התנאים. גרם לרשות המנהלית "לרדוף אחריו" כדי שיואיל להתייצב לעבודות השירות. הוא הוצב ב - 3 מקומות עבודה ובכולם לא מילא אחר התנאים, נעדר ללא רשות וללא הצדקה. ניתנו לו הזדמנויות חוזרות ונשנות, התנהגות לא רצינית ולא אחראית מצידו של העותר הפכו את ריצוי העונש ל"חוכא ואיטלולא". העותר "הקדיח את תבשילו" כאילו מדובר היה בהתנדבות או יוזמה פרטית שלו ולא בעונש מאסר שנגזר עליו על ידי בית המשפט כשבית המשפט עושה עמו חסד ומפעיל מאסר מותנה חופף באופן מלא.

אשר על כן ומאחר לא מצאתי עילה לביטול ההחלטה המנהלית, אני דוחה את העתירה.

אני מורה לעותר להתייצב לריצוי מאסרו בהתאם להוראות סעיף 51ט(ד) לחוק העונשין, הקובע כי עיכוב ההחלטה המנהלית יפוג למחרת היום בו ניתנת החלטת בית המשפט בעתירה.

על העותר להתייצב בפני ק.האסירים בבית סוהר קישון, כשברשותו תעודת זהות או דרכון.

ניתנה היום, ל' שבט תשע"ו, 09 פברואר 2016, בהעדר
הצדדים.